

Віртуальний путівник
*Сторінки
академічної біографії
в книжкових виданнях*

Третій період
Історії
університету
(1941-1944)

До 75-річчя перемоги
у Другій світовій війні

До 100-річчя Полтавського державного медичного університету

Бібліотека ПДМУ

Автор: Подрезенко Олександра

Зміст

Перший період (1921-1931) –

при Харківській медичній академії відкрито одонтологічний факультет.

Другий період (1931-1941) –

одонтологічний факультет реорганізовано в Харківський стоматологічний інститут.

Третій період (1941-1944) –

евакуація Харківського стоматологічного інституту до м.Фрунзе (нині м. Бішкек) і подальша реорганізація стоматологічного факультету на базі Киргизького медичного інституту.

Четвертий період (1944-1967) –

реевакуація інституту до м. Харкова; післявоєнний період функціонування вишу.

П'ятий період (1968-1993) –

ХСІ переведено до м. Полтави. Полтавський період утвердження закладу освіти.

Шостий період (1994 – 2020) –

Інститут отримав IV рівень акредитації та статус Української медичної стоматологічної академії

Сьомий період (із 2021 року) –

Українську медичну стоматологічну академію реорганізовано у Полтавський державний медичний університет

**Третій період (1941-1944) –
евакуація Харківського стоматологічного інституту до
м. Фрунзе (нині м. Бішкек) на базі
Киргизького Державного медичного інституту та
подальша його реорганізація**

У 1941 р. підступний ворог перервав мирне життя в нашій країні.

У перші дні війни до чинної армії вступили 232 співробітника ХСІ.

До лікувально-санітарних установ долучився увесь випускний курс.

Багато студентів старших курсів вирушили на фронт.

Решта, разом із викладачами, виїхали на будівництво оборонних споруд навколо Харкова.

**Оборонний рубіж на Холодній горі,
м. Харків (жовтень 1941 р.)**

**Німецька окупація
Харкова почалася
24 жовтня 1941 р.**

Bundesarchiv, Bild 183-B12885
Foto: Herber | Oktober 1941

Bundesarchiv, Bild 183-B13132
Foto: Mittelstaedt, Heinz | Oktober 1941

**Німецькі війська у
м. Харкові
(жовтень 1941 р.)**

З наближенням фронту до Харкова постало питання евакуації Харківського стоматологічного інституту.

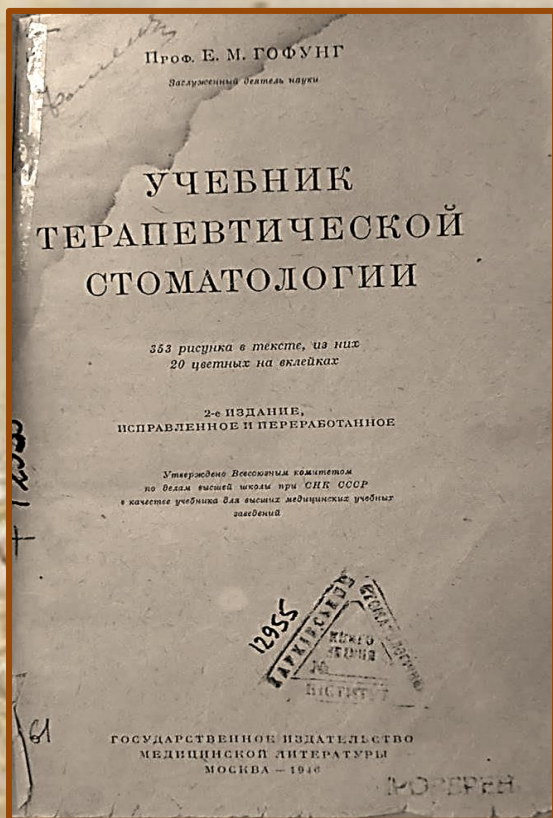
У 1939 році в місті Фрунзе (нині м. Бішкек) було створено Киргизський Державний медичний інститут, до якого у 1941 році було евакуйовано ХСІ.

Киргизський Державний медичний інститут.

Заслужений діяч науки, доктор медичних наук, професор Ю.М. Гофунг – засновник першого одонтологічного факультету в Україні при Харківському медичному інституті (1921 р.), на базі якого було створено Харківський стоматологічний інститут. З 1931 по 1941 рік Ю.М. Гофунг – проректор з навчальної та наукової роботи інституту і протягом 22 років (з 1921 по 1943 рік) очолював кафедру терапевтичної стоматології.

Перебуваючи в евакуації разом із інститутом, Юхим Михайлович Гофунг, незважаючи на тяжку хворобу, продовжував наукову і педагогічну роботу, – в тяжких умовах готував до друку нове видання двох підручників із терапевтичної стоматології.

Витримавши евакуацію, помер 29 вересня 1944 р. у Москві.

ЮВІЛЕЇ

П.Т. Максименко, А.К. Ніколіцин, Т.О. Петрушанко, П.М. Скрипников

ПРОФЕСОР ЮХИМ МИХАЙЛОВИЧ ГОФУНГ (ДО 140-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

Виповнюється 140 років з дня народження видатного діяча вітчизняної стоматології, основоположника вищої стоматологічної освіти, Заслуженого діяча наук УРСР професора Юхима Михайловича Гофунга.

Ю.М. Гофунг народився 1876 року в м. Константинограді (нині Краснограді) Полтавської губернії в сім'ї вчителя. Середню освіту отримав у Полтавській класичній гімназії. У 1896 році вступив, а в 1899 році закінчив Варшавську зуболікарську школу і з поверненням в Полтаву почав зуболікарську практику в лікарні при громаді Червоного Хреста, де протягом 4 років безкоштовно лікував незможних хворих.

У 1912 році Юхим Михайлович Гофунг був відраджений в університетську клініку Берліну для оволодіння новими методами діагностики і лікування захворювань зубів, а також зубного протезування. Повернувшись із відрадження, він викладає в Харківській зуболікарській школі та вивчає актуальні проблеми лікування зубів.

У цей період Ю.М. Гофунг виконує декілька робіт з консервативного лікування хвороб зубів, а

також бере участь в організації і проведенні з'їзду зубних лікарів, який відбувся в м. Харкові у 1911 р. і в роботі делегатського з'їзду зубних лікарів в Москві (1913 р.).

Найбільш яскраво виявилась здатність Юхима Михайловича як організатора, вченого, педагога після 1917 року.

Очолюючи одонтологічну комісію СРСР у 1919-1921 рр., Ю.М. Гофунг брав активну участь в організації державної мережі спеціалізованої допомоги населенню та вищої стоматологічної освіти в республіці.

У 1920 році за декретом уряду УРСР була створена зуболікарська мережа, в якій надавали безкоштовну стоматологічну допомогу головним чином робітникам промислового підприємства, вагітним жінкам і дітям. Для укріплення і подальшого розвитку державної мережі стоматологічної допомоги були потрібні висококваліфіковані кадри лікарів-стоматологів.

Ю.М. Гофунг активно і наполегливо ставив питання перед урядом СРСР і РФСР про невідкладну необхідність одонтологічних кафедр і факультетів в медичних ВНЗ, де змогли б готуватись кваліфіковані кадри лікарів-стоматологів і розроблюватись актуальні проблеми стоматології.

У 1921 році, не дивлячись на тяжке економічне положення країни, уряд УРСР знайшов кошти для організації одонтологічного факультету при Харківській медичній академії з метою підготовки лікарів-одонтологів з вищою освітою.

Ректорат доручив Ю.М. Гофунгу організувати роботу факультету. Наприкінці 1921 року факультет почав функціонувати, а в липні 1924 року здійснений перший випуск лікарів-одонтологів в кількості 72 осіб. Таким чином в країні був закладений фундамент для підготовки кваліфікованих лікарів-стоматологів в системі вищих медичних навчальних закладів. Незабаром одонтологічні факультети були відкриті ще в ряді великих промислових центрів України.

За період з 1921 по 1929 р. при одонтологічному факультеті також було організовано і проведено 4 цикли підвищення кваліфікації лікарів стоматологів. Однак, не дивлячись на досягнуті успіхи в підготовці кадрів для задоволення потреб населення в стоматологічній допомозі, лікарів-стоматологів не вистачало, а їх загальноклінічна і спеціальна підготовка залишалась посередньою.

119

Проф. Е. М. ГОФУНГ
Заслуженный деятель науки

УЧЕБНИК ТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ

353 рисунка в тексте, из них
20 цветных на оклейках

2-е ИЗДАНИЕ,
ИСПРАВЛЕННОЕ И ПЕРЕРАБОТАННОЕ

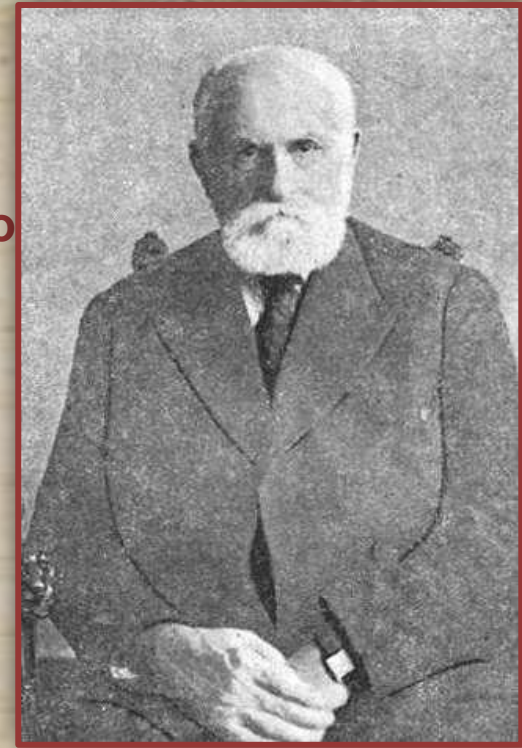
Утверждено Высшим комитетом
по делам высшей школы при СНК СССР
в качестве учебника для высших медицинских учебных
заведений

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
МЕДИЦИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА - 1946

МОСКВА

У 1921-31 рр. Мойсей Борисович Фабрикант – професор одонтологічного факультету ХМІ; 1931 р. – переведений на посаду професора кафедри хірургічної стоматології Харківського стоматологічного інституту; з 1944 р. – перший завідувач кафедри хірургічної стоматології ХСІ.

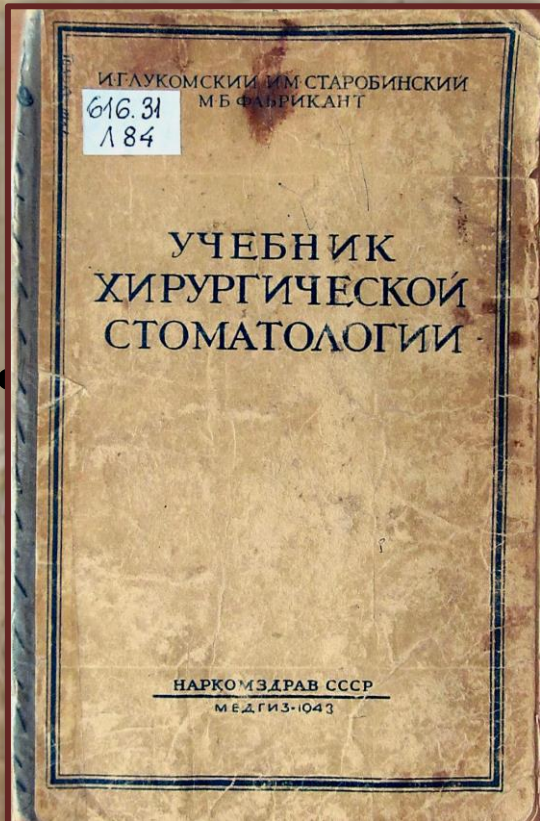

В евакуації М.Б. Фабрикант очолив хірургічну клініку Киргизького Державного медичного інституту, де

активно оперував і врятував життя, відновив боєздатність багатьом пораненим солдатам і офіцерам.

У 1943 році М.Б. Фабриканту присвоєно звання «Заслуженный деятель науки Киргизской ССР». Нагороджений медалями: «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-45 гг.», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-45 гг.». У серпні 1944 р. М.Б.Фабрикант повернувся до Харкова і продовжив працювати у ХСІ.

Помер у Харкові в 1951 році.

Воробйов

Володимир Петрович
(1876-1937)

У 1942 році в
блокадному Ленінграді
надруковано останній,
п'ятий, том
оригінального «Атласу
анатомії людини».

В.П. Воробйов особисто розробив
план видання Атласу. Під його
керівництвом було підготовлено

величезний детальний
ілюстративний матеріал,
завдяки відкритому
Воробйовим методу
дослідження –
стереоморфології.

М—8930

Тираж 25000 экз.

Подписано к печати 22/XI—1942 г.

Печ. л. 61. Авт. л. 60,5.

Цена 47 р. Переплет 3 р.

21-я типография ОГИЗа имени Ивана Федорова.

Ленинград, Звенигородская, 11

Заказ № 618

**23 серпня 1943 р.
м. Харків було
звільнено від
німецької окупації**

[kharkov-128.jpg](#)

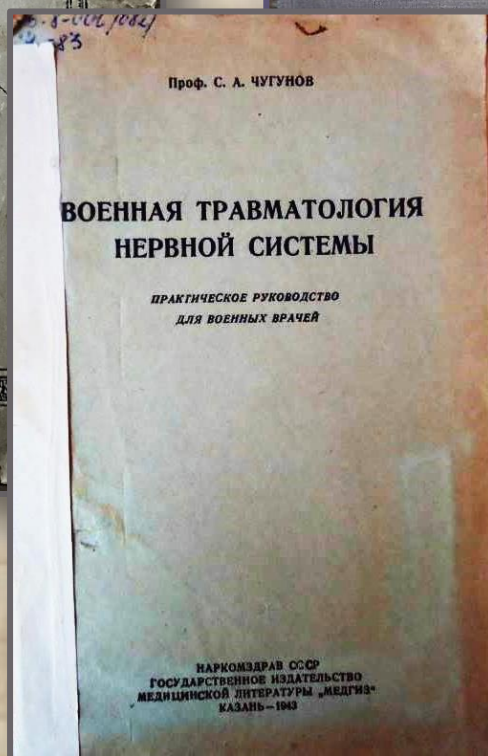
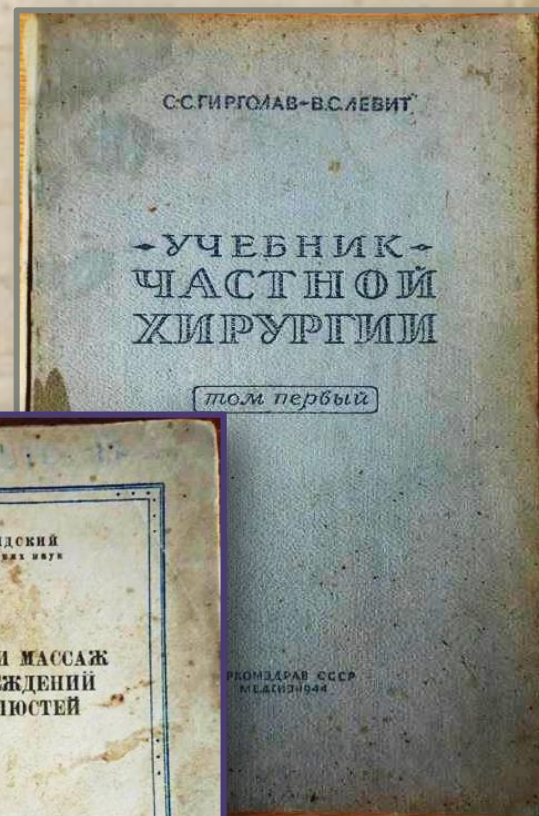
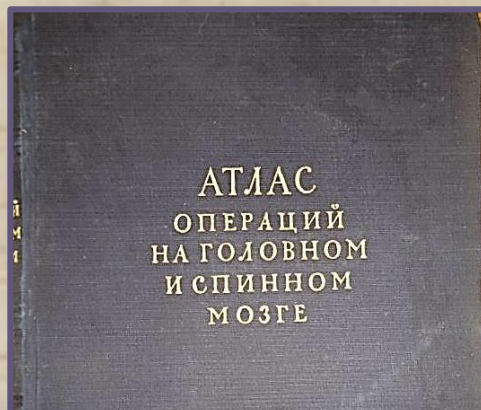
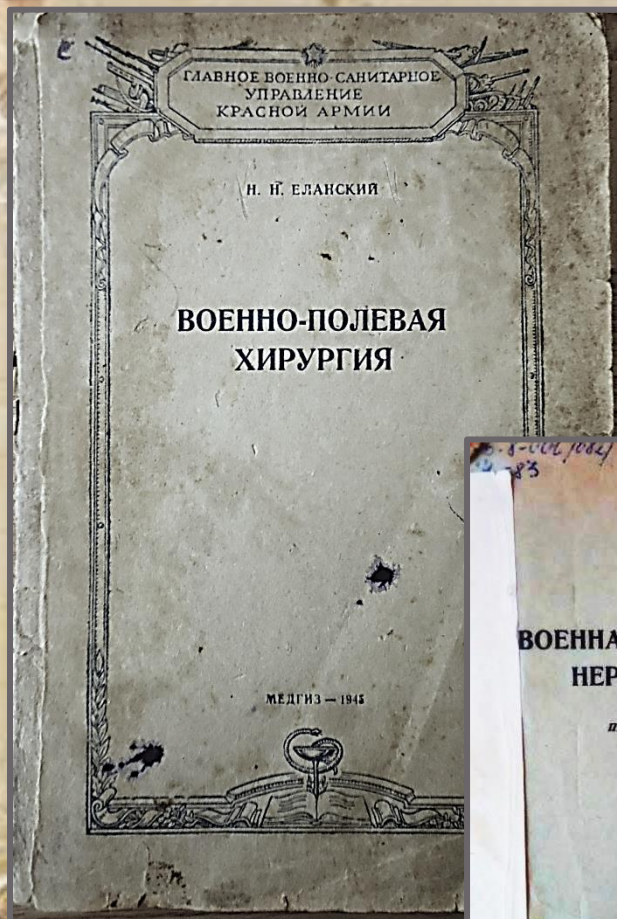
Влітку 1944 р. Харківський стоматологічний інститут було реевакуюовано до м. Харкова. За роки окупації Харків зазнав великої руйнації. Майже вся навчальна база ХСІ була знищена.

Харків післявоєнний

Питання військової медицини висвітлюються у тогочасних підручниках

Представлені видання

Воробьев В. П. Атлас анатомии человека. В 5-ти т. : [учебник для высших мед. учеб. заведений]. Т. 5-й. [Учение о нервной системе Neurologia и об органах чувств Estesiologia] / В. П. Воробьев ; закончен, редактирован и подготовлен к печати Р. Д. Синельниковым. - М. ; Л. : Медгиз, 1942. - 487 с.

Гофунг Е. М. Учебник терапевтической стоматологии : [учебник для высших мед. учеб. заведений] / Ефим Михайлович Гофунг. - 2-е изд., испр. и перераб. - М. : Медгиз, 1946. - 510 с.

Гирголав С. С. Учебник частной хирургии : [в 2-х т.] : 471 рис. в тексте и 72 рис. на вкл. Т. I / С. С. Гирголав, В. С. Левит ; составили: И. С. Бабчин, А. Н. Бакулев, Л. С. Бекерман и др. - Изд. 2-е испр. и доп. - М. : Медгиз, 1944. - 364 с

Еланский Н. Н. Военно-полевая хирургия / Н. Н. Еланский ; под ред. С. С. Гирголава и В. С. Левита ; Учеб. мед. совет при Глав. военно-санитарном управлении Красной Армии, Хирург. секция. - Изд. 4-е, испр. и доп. - М. : Медгиз, 1945. - 264 с.

Курляндский В. Ю. Гимнастика и массаж после повреждений лица и челюстей / Вениамин Юрьевич Курляндский ; Каф. челюстно-лицевой хирургии 1 Москов. мед. ин-та, Челюстно-лицевой госпиталь Мосгорздравотдела. - М, 1945. - 86 с.

Лукомский И. Г. Учебник хирургической стоматологии : [учебник для стомат. ин-тов : учебное пособие для мед. ин-тов] / И. Г. Лукомский, И. М. Старобинский, М. Б. Фабрикант. - М. : Медгиз, 1943. - 411 с.

Поленов А. Л. Атлас операций на головном и спинном мозге / А. Л. Поленов ; текст атласа сост. А. В. Бондарчуком под ред. А. Л. Поленова. - Л. : Медгиз, Ленингр. отд-ние, 1945. - VIII, 242 с.

Чугунов С. А. Военная травматология нервной системы : практическое руководство для военных врачей / С. А. Чугунов. - Казань : Медгиз, 1943. - 136 с.